

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Яким Валентинов Китанов, ВУАРР
(академична длъжност, научна степен, трите имена, висше училище,
научна организация)

1. Обща информация

Становището е изготвено на основание заповед на ректора на ВУАРР №РАС-34/30.03.2026 г. за определяне на състав на научно жури за защита на дисертационен труд и решение на научното жури от неговото първо заседание, регистрирано с протокол №РАС-80/08.04.2026 г.

Автор на дисертационния труд: д-р Уляна Иванюк

Тема на дисертационния труд: „Финансова политика за формиране на резилентност на социално-икономическата система на Украйна в условия на глобална нестабилност“

Област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“

Професионално направление 3.8. „Икономика“

Научна специалност „Финанси и банково дело“

Първично звено: катедра „Икономика и финанси“

Приемащо структурно звено: Департамент по икономика и управление.

2. Общо описание на дисертационния труд

Дисертационният труд е насочен към изследване на устойчивостта на социално-икономическата система на Украйна в условията на глобална нестабилност, с акцент върху въздействието на ключови шокови събития като световната финансова криза (2008–2009 г.), пандемията от COVID-19 и военния конфликт след 2022 г. Анализът показва, че тези процеси водят до съществени икономически и социални сътресения – спад на БВП, нарушаване на производствения и логистичния потенциал и задълбочаване на неравенствата. В този контекст изследването цели разработването на механизми за повишаване на способността на системата да абсорбира, адаптира и преодолява кризи, като се основава на принципи като системност, ефективност, обективност и институционална координация.

В труда се предлага класификация на механизмите за организационно и финансово осигуряване на устойчивостта, обособени в три групи – за възстановяване на икономическия потенциал, за създаване на нови възможности чрез инвестиции и интеграция и за противодействие на структурни деформации. Подчертава се ролята на фактори като дигитализацията, иновациите и международната интеграция, както и разбирането за устойчивостта като динамичен процес, протичащ в предкризисна, кризисна и посткризисна фаза. На тази основа се формулират практически насоки за усъвършенстване на държавната политика, насочени към ефективно управление на ресурсите, стимулиране на инвестициите и постигане на устойчиво икономическо развитие.

3. Оценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Структурата на дисертационния труд е изградена по класически научно-изследователски модел, който осигурява логическа последователност между теоретичните постановки, методологичната рамка и приложния анализ. Трудът е организиран в увод, шест глави, заключение, справка за научните приноси, библиография и приложения, като тази структура позволява системно и задълбочено разглеждане на проблема за устойчивостта на социално-икономическата система в условията на глобална нестабилност.

В увода се обосновават актуалността и значимостта на изследването, формулират се целта, задачите, обектът и предметът на изследване, както и използваните методи и ограничения. Първа глава разглежда теоретичните основи на устойчивостта на социално-икономическите системи, като се анализират основни понятия, подходи и научни теории, свързани с риска, сигурността и системната стабилност. Втора глава е насочена към методологичните аспекти, включително принципите и подходите за оценяване на устойчивостта, както и разработването на концептуална рамка за нейното изследване.

Трета глава има аналитичен характер и изследва факторите и динамиката на устойчивостта на социално-икономическата система на Украйна, като се разглеждат въздействията на различни кризи и шокове. Четвърта глава представя емпиричен анализ на развитието на устойчивостта в исторически план чрез изследване на конкретни кризисни периоди. Пета глава е посветена на разработването на концепция и стратегически насоки за укрепване на устойчивостта, включително чрез политики за иновации, дигитализация и структурни реформи. Шеста глава има приложен характер и разглежда механизмите за организационно и финансово осигуряване на устойчивостта, както и тяхната оптимизация в

условия на съвременни предизвикателства. Не съм открил данни за плагиатство в дисертацията и научните трудове на кандидата.

В заключението се обобщават основните резултати от изследването и се формулират изводи и препоръки. Справката за научните приноси систематизира оригиналните постижения на автора, а библиографията и приложенията допълват и обосновават научната разработка.

4. Оценка на автореферата към дисертационния труд

Авторефератът към дисертационния труд е разработен в съответствие с установените академични изисквания и отразява основните структурни елементи и съдържание на дисертацията. Обемът му е 54 страници, като представя синтезирано целите, задачите, методологията, основните резултати и научните приноси на изследването .

5. Оценяване на приносите на дисертационния труд (научни, научно-приложни)

Дисертационният труд съдържа значими научни и научно-приложни приноси. В научен аспект се открояват разработването на интердисциплинарен методологичен подход за изследване на устойчивостта на социално-икономическите системи, обосноваването на теоретична рамка чрез адаптивни фактори и създаването на инструментариум за оценка на устойчивостта. Усъвършенствани са също понятийният апарат и концептуалните постановки в изследваната област.

В научно-приложен план са предложени конкретни механизми и инструменти за повишаване на устойчивостта, включително модели за организационно и финансово управление в условия на кризи. Разработените решения имат практическа приложимост и са използвани при формиране на политики и управленски практики на различни нива.

6. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки. Изследването е добре структурирано, аргументирано и научно обосновано. Като препоръка може да се посочи разширяване на анализа в международен сравнителен контекст с оглед повишаване на практическата приложимост на резултатите.

7. Въпроси към кандидата за НС „доктор на науките”

Нямам въпроси към кандидата за придобиване на научната степен „доктор на науките”.

8. Заключение:

Представеният дисертационен труд се отличава с висока степен на завършеност, логическа последователност и научна обоснованост, като съдържа ясно формулирани и оригинални приноси с теоретична и практическа значимост. Получените резултати допринасят за развитието на научното познание и създават стабилна основа за бъдещи изследвания в разглежданата област. Трудът е изготвен в пълно съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и правилника за неговото прилагане.

Въз основа на изложеното **давам своето положително становище и гласувам „за“ присъждане на научната степен „доктор на науките“** на доц. д-р Уляна Иванюк в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Финанси и банково дело“.

Член на журито:

.....
Проф. д-р Я.Китанов

Забележки:

1. Становището се изготвя на български и английски език.
2. Обемът на становището трябва да бъде до 3-4 стр.
3. По преценка на рецензента може да бъде добавена допълнителна информация.
4. Становище относно наличие или липса на плагиатство се дава задължително.